

TOPAS

30 let ZO ČSS 6-17 TOPAS

Vydala ZO 6-17 **Topas** České speleologické společnosti
Autoři textů: Igor Audy, Marek Audy, Václav Kacel
Autoři fotografií: Igor Audy, Marek Audy, Richard Bouda, Jiří Otava
Jedovnice 2007

Přední strana obálky: 1. propast, Horní Suchdolský ponor
Zadní strana obálky: jeskyně Pytlíková

30 let ZO ČSS 6-17

TOPAS

OBSAH

VZNIK SKUPINY TOPAS	4
VÝZKUMNÁ ČINNOST	
OBLAST VAVŘINECKÉHO POTOKA	5
OBLAST SUCHDOLSKÁ STRÁŇ	6
OBLAST SUCHDOLSKÁ PLOŠINA	8
AMATÉRSKÁ JESKYNĚ	12
DOKUMENTAČNÍ ČINNOST	
REGISTRACE A PASPORTIZACE JESKYNNÍCH VCHODŮ MORAVSKÉHO KRASU	14
MĚŘENÍ JESKYNÍ PUSTÉHO ŽLEBU	14
VENKOVNÍ POLYGONOVÁ MĚŘENÍ	14
MĚŘENÍ BRNĚNSKÉHO PODZEMÍ	14
FOTOGRAFICKÁ DOKUMENTACE	15
TŘI VZPOMÍNKY PAMĚTNÍKŮ Z BADATELSKÉHO ŽIVOTA	
JAK SE OBJEVUJÍ JESKYNĚ ANEB VŽDYCKY SE TO NEPODAŘÍ	16
JAK SE VODÍ EXKURZE	17
JAK SE TAKÉ MĚŘILY JESKYNĚ ANEB KONEC DOBRÝ...	17
TŘI VZPOMÍNKY Z EXPEDIC	
EVROPSKÁ ÉRA	18
ASIJSKÁ ÉRA	20
AMERICKÁ ÉRA	22
EXKURZE A EXPEDICE	26
DOMÁCÍ AKCE	26
ZAHRANIČNÍ AKCE	27
BIBLIOGRAFIE	30
SEZNAM VŠECH ČLENŮ ČSS ZO 6-17 TOPAS	31

VZNIK SKUPINY TOPAS

Skupina TOPAS vznikla jako základní organizace TISu- Svazu pro ochranu přírody z iniciativy několika odloučených členů Pustožlebské skupiny Speleologického klubu Brno a dalších zájemců na ustavující schůzi 19. června 1977 v Suchdole. Z tehdejších dvaceti zakládajících členů zůstali Topasu věrní až do dnešních dnů Igor Audy, Jiřina Audyová, Irena Jelínková, Václav Kacatl, Jiří Slavík, Stanislav Vidlák a Jiří Vodička. Osmým „věrným členem“ by jistě byl i Václav Krátký, který tragicky zahynul při terénní akci skupiny v roce 1985. Nosným programem skupiny byl speleologický průzkum v severní části Moravského krasu, s důrazem na fotografickou a mapovou dokumentaci, odtud i náš pracovní název skupiny TOP-ografická A-matérská S-skupina. Topas se stává v roce 1978 jednou ze zakládajících organizací České speleologické společnosti a ve snaze netříštit jednotu brněnských jeskyňářů vstupuje jako kolektivní člen do Speleologického klubu Brno. Po zániku TISu-Svazu pro ochranu přírody koncem roku 1979 a organizačních problémech v důsledku dělení Speleologického klubu na řadu samostatných základních organizací, se začátkem roku 1980 mění i TOPAS na ČSS ZO 6-17 TOPAS s členskou základnou 22 osob. Za třicetiletého trvání Topasu prošlo skupinou již 46 zájemců. Někteří vydrželi několik let, jiní odešli po roce. Vedení Topasu však svoji vytyčenou náplň zachovalo celých třicet let a skupina dosáhla významných objevitelských i dokumentačních úspěchů.

Výzkumná činnost skupiny je zaměřena na západní přítoky podzemní Punkvy v katastru Suchdola.

Vavřínecký potok, Veselický potok a další malé občasně vodoteče vytvořily v krašovém území složité podzemní odvodňování a naše badatelské úsilí se snaží tyto podzemní cesty objevit a zdokumentovat.

VÝZKUMNÁ ČINNOST

OBLAST VAVŘINECKÉHO POTOKA

Aktivní tok Vavříneckého potoka nemá v současnosti výrazných ponorů, vody se postupně ztrácejí již v bočním žlíbku. Pouze za vyšších průtoků dosahují Pustého žlebu, kde se vsakují do výplně dna žlebu.

V geologické minulosti vytvořily vody v levé žlebové stráni členitou soustavu jeskyní a vchodů nazývanou souhrnně Vavřínecké paleoponory. Známá Sloupská větev Amaterské jeskyně je vzdálena horizontálně asi 400 m a vertikálně asi 50 m. Jde o oblast se složitou tektonikou, která je základním předpokladem pro existenci rozsáhlejšího a členitého jeskynního systému. Řešení problematiky Vavříneckých paleoponorů se TOPAS ujal od svého vzniku v roce 1977 a navázal tak na předcházející výzkumy prováděné Pustožlebskou skupinou.

Komín nad jezírkem v nově objevených částech jeskyně U Tří síní - Musilova chodba (č. 45)

„Fajfka“ v jeskyni U Tří síní

V jeskyni č. 44 - U čtyř vchodů byly prováděny drobné prolongační průniky, hydrologická pozorování, měření teplot a proudění vzduchu.

V jeskyni č. 45 - U tří síní byla pomocí úzkokolejné dráhy prokopávána Musilova chodba. Tato činnost přinesla v roce 1980 rozsáhlejší objevy zdobených prostor. Následně došlo k propojení s jeskyní č. 44, čímž vznikl jeskynní labyrint o délce cca 500 m.

V jeskyni č. 47 A - Brumlerka byly prováděny rozsáhlé výkopové práce. Tento ponor zcela vyplněný hlinitopísčitémi sedimenty byl vyklizen do hloubky 16 m, bez objevu volné

ho pokračování. Komplikovaný a dlouhý transport těžného materiálu znemožnil v dalších prolongačních výkopech pokračovat a práce byly v roce 1997 ukončeny. Všechny jeskyně v oblasti Vavříneckých paleoponorů a sousední vývojově navazující jeskyně Novoroční, byly zaměřeny a zpracovány do situační mapy. Tato mapa názorně ukazuje souvislosti jednotlivých lokalit a možnosti dalších prolonačí.

Křížová síň v jeskyni U Tří síní

OBLAST SUCHDOLSKÁ STRÁŇ

Přibližně 0,5 km jižně od Vavříneckých paleoponorů v pravé žlebové stráni se nachází skupina jeskyní vývojově vázaná na vznik žlebu. I když pravá stráž Pustého žlebu je poměrně chudá na jeskyně, v tomto místě se nachází na malé ploše 6 lokalit.

Jeskyně č. 53 A - Pytlíková byla objevena na základě virgulové indikace v roce 1990 a o dva roky později bylo proniknuto do hlavní části jeskyně, tvořené horizontální chodbou 4 - 15 m širokou a přibližně 130 m dlouhou. Protože neobyčejně bohatá a unikátní výzdoba znemožňovala další prolongace, soustředilo se další objevitelské úsilí Topasu na jeskyni Spodní Suchdolskou.

Jeskyně č. 53 - Spodní Suchdolská v zimě

V **jeskyni č. 53 - Spodní Suchdolská** byly na základě geofyzikálního měření shodujícího se s virgulovými prognózami, zahájeny prolongační práce v roce 1993 výkopem 25 m dlouhého transportního koridoru. Dále k jihu pak byly prokopávány písčito-hlinité sedimenty a vyváženy před portál jeskyně. V přímé vzdálenosti 30 m od vchodu byla plošně odkryta skalní stěna i dno znemožňující další průkopy. Očekávaného objevu volného pokračování nebylo dosaženo ani prolamováním úzkého komínku do výšky 6 m na vyklizeném konci jeskyně.

Naše úsilí se proto přemístilo v roce 2000 na níže položenou **jeskyni č. 51** a ještě téhož roku bylo proniknuto do volného pokračování. Byla objevena sestupná meandrující chod-

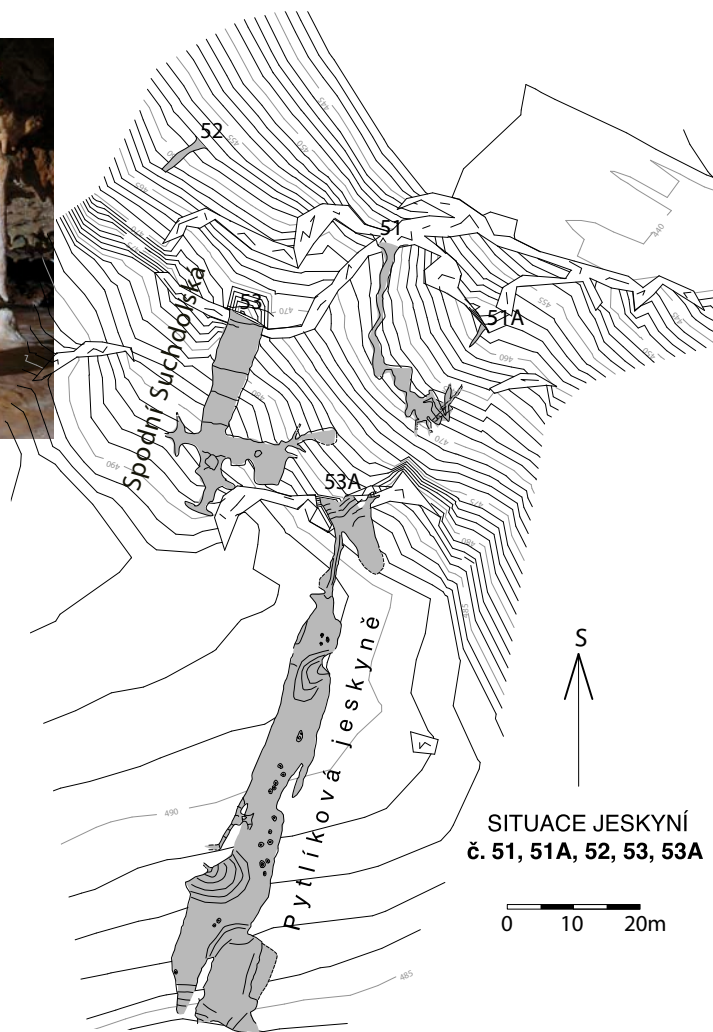
Stalagmitová houština v jeskyni 53A Pytlíková

Jeskyňe 53A Pytlíková

ba, přecházející v krátký horizont se síní a 12 m vysokým komínem. Pokračování jeskyňe za komínem je tvořeno labyrintem malých chodbiček, s propástkou 5 m hlubokou. Po vyčerpání možnosti ukládání odvalu byly další prolongační práce v jeskyni č. 51 ukončeny v roce 2005. Polygonová délka objevených chodeb je 65 m a denivelace +5,5 a -12,3 m.

Jeskyňe v Suchdolské stráni byly zmapovány a vyneseny do situačního plánu.

SITUACE JESKYNÍ
č. 51, 51A, 52, 53, 53A

Symbol jeskyňe 53A Pytlíková - ulomen při kontrolní inspekci Správy CHKO v říjnu 2007

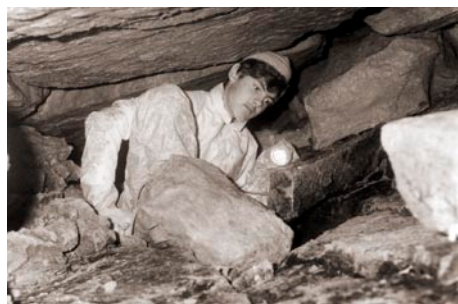
OBLAST SUCHDOLSKÁ PLOŠINA

Celá oblast leží na západní hranici vápenců a nekrasových hornin. Vody Velického potoka vnikají do podzemí ve dvou ponorech situovaných přímo v intravilánu obce Suchdol. V okolí se nacházejí další ponory periodických přivalových vod a četné závrtky. Vody ze Suchdolské plošiny odtékají do Amatérské jeskyně, kde vyvěrají v lokalitě zvané Konstantní přítok Punkvy. Přímá vzdálenost od Suchdolských ponorů je 2 km a výškový rozdíl 152 m.

Ve **Fialovém závrtě** situovaném nejnižší ve výrazné závrtové řadě, byla v roce 1983 ražena průzkumná šachta do hloubky 19,5 m. Volného pokračování však nebylo dosaženo a práce byly po částečné destrukci šachty v důsledku jarního tání v roce 1985, ukončeny.

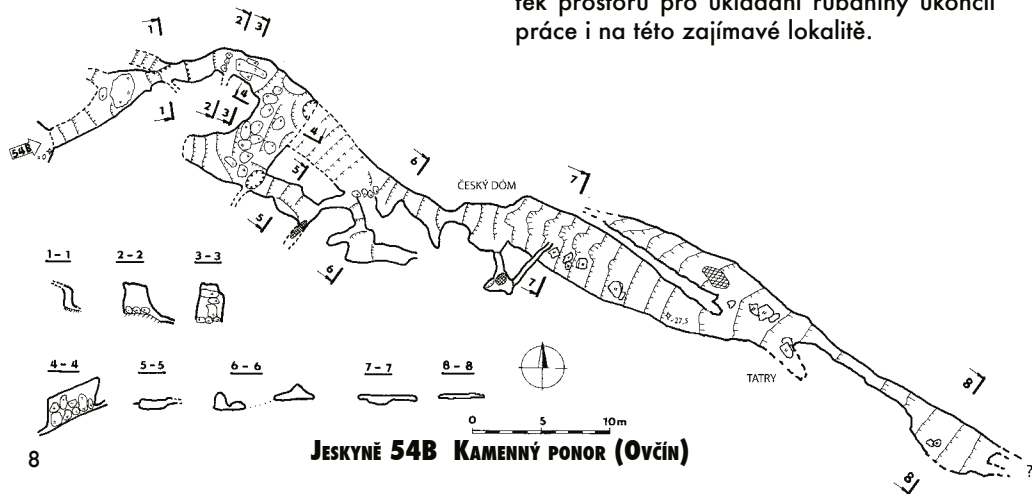

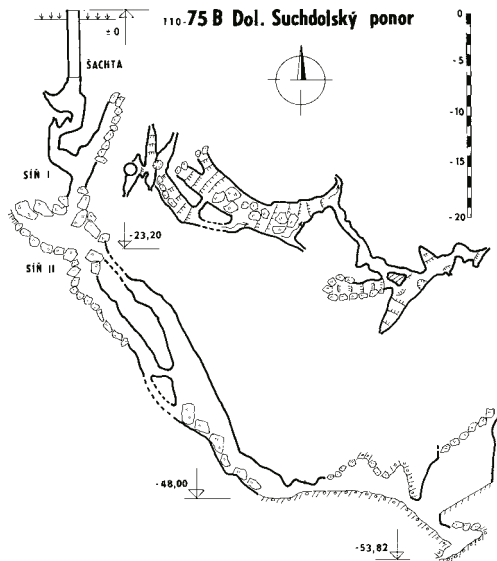
Řícená síň je nejvyšší prostorou jeskyně 54B Kamenný ponor (Ovčín)

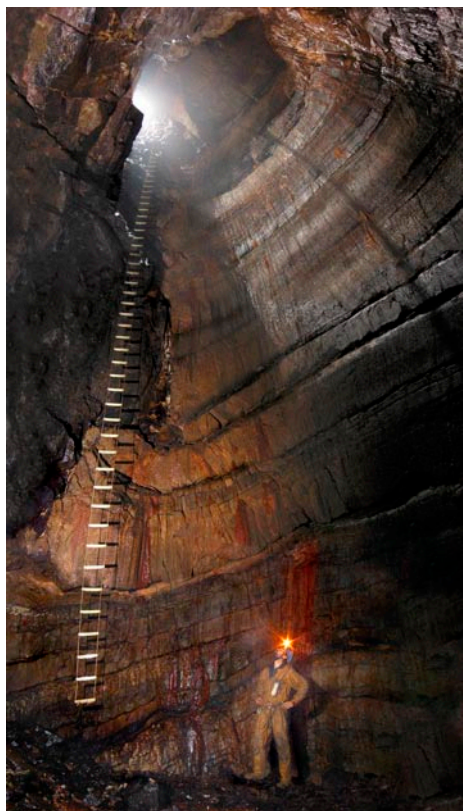
Styk pískovců a vápenců v Jeskyně 54B Kamenný ponor (Ovčín)

V **jeskyni č. 54 B - Kamenný ponor** bylo v roce 1984 pomocí bagru plošně vyklizeno kamení navezené sem ze sousedních zemědělských kultur a posléze objeveno 60m geologicky zajímavé jeskyně. Prostory jsou vytvořeny na rozhraní stropu pískovců a báze vápenců v podobě široké ploché štěrbiny, místy jen 30cm vysoké. Další prolongační práce vyžadovaly použití důlní techniky a proto byla lokalita předána skupině Devon. Při spolupráci se skupinou Devon byla jeskyně prolougována o dalších 20m, ale nedostatek prostoru pro ukládání rubaniny ukončil práce i na této zajímavé lokalitě.

Mapa vykazuje stav k 1989 - 12 - 2

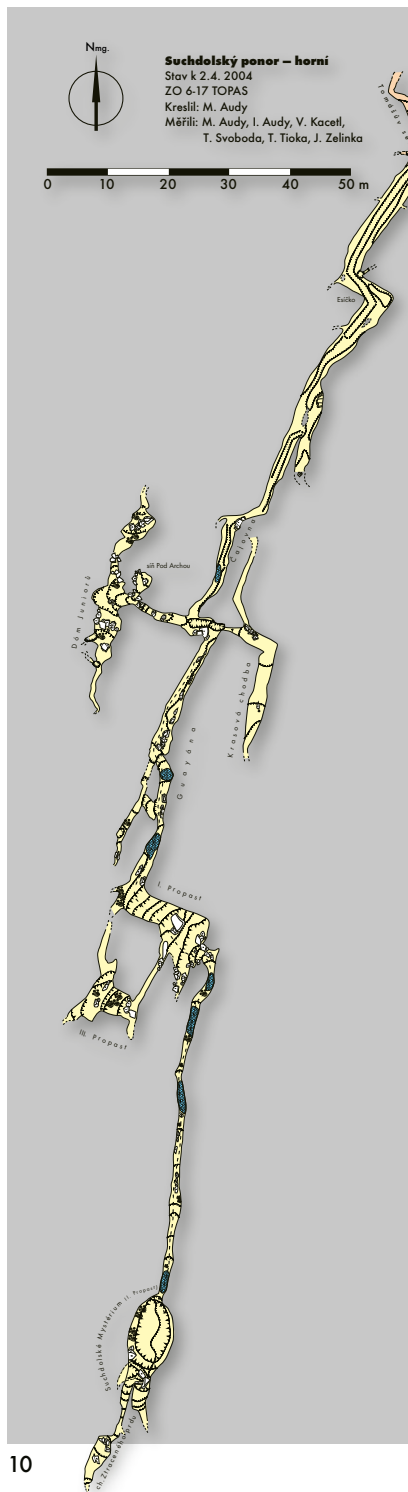
Propast (P20) „Suchdolské mysterium“
Jeskyňe 75 A - Horní Suchdolský ponor

Jeskyňe č. 75 B - Dolní Suchdolský ponor je aktivním ponorem Veselického potoka a je situován v soukromé zahradě pod hrází požární nádrže. Výkop průzkumné šachty na konci povrchového toku byl zahájen na podzim 1984. Po vyhloubení šachty 7 m hluboké bylo ještě téhož roku proniknuto do hloubky 28 m a objevena I. a II. Vánoční síň. V dalších letech bylo postupováno přes nebezpečné zavalé protékané stále vodou do celkové hloubky 54 m. V roce 1990 byly prolongační práce z bezpečnostních důvodů ukončeny.

Otevírání Jeskyňe č. 75 B - Dolní Suchdolský ponor

Jeskyňe č. 75 A - Horní Suchdolský ponor je situován v těsném sousedství požární nádrže a v minulosti byl příčinou náhlých úniků vody. Skupina TOPAS, po dohodě se zástupci obce, provedla v roce 1987 stavební zabezpečení ponoru do hloubky 5 m. O rok později, po rozšíření odtokových cest, se podařilo proniknout o 40 m dále k sifonu v hloubce 18 m. Překonat tento sifon, který se svým obsahem podobal fekálnímu septiku, se podařilo až v roce 2002. Ve spolupráci se skupinami Plánivý a Tartaros byl za pomoci kalových čerpadel sifon vyčištěn, čímž se otevřela cesta do volného pokračování. Hlavní tah jeskyňe probíhá přes dva delší horizonty propojené první 20 m hlubokou propastí a navazující do 21 m hluboké druhé propasti, nazvané pro své dimenze Suchdolské mysterium. Koncový bod, kudy odtéká voda, je situován v hloubce 74 m, délka dosud objevených chodeb činní 700 m.

3D vizualizace jeskyně 75 A - Horní Suchdolský ponor

Převážná část chodeb a propastí je vytvořena na geologické západní hranici Moravského krasu a je výjimečně hodnotná pro studium geologické stavby krasu, zejména pro svůj rozsáhlý a v Moravském krasu ojedinělý kontakt vápenců s klastikou pískovců. Kolorační experiment provedený v listopadu 2006 zjistil, že suchdolské vody vyvěrají po 75 hodinách v Konstantním vývěru v Amatérské jeskyni.

Excentritická výzdoba v Chodbě Tomášův
Jeskyňě 75 A - Horní Suchdolský ponor

Lokalita Kančí ponor v pískovcích a jílech na hranici vápenců

Charakteristické nízké chodby v horním Suchd.ponoru

Další geologicky zajímavou lokalitou na Suchdolské plošině je **Kančí ponor**, který se otevřel při jarním tání sněhu v březnu 2006 na geologickém rozhraní klastik s vavříneckými a lažáneckými vápenci. Následný průzkum zjistil dokonale svislý trativod vytvořený v klastických pískovcích a arkózách bez přítomnosti vápenců, do hloubky 10 m. Do konce roku byl přírodní trativod rozšířen a zabezpečen skružemi. Další prolongační práce pokračují s cílem dosáhnout odtokových cest v níže ležících vápencích.

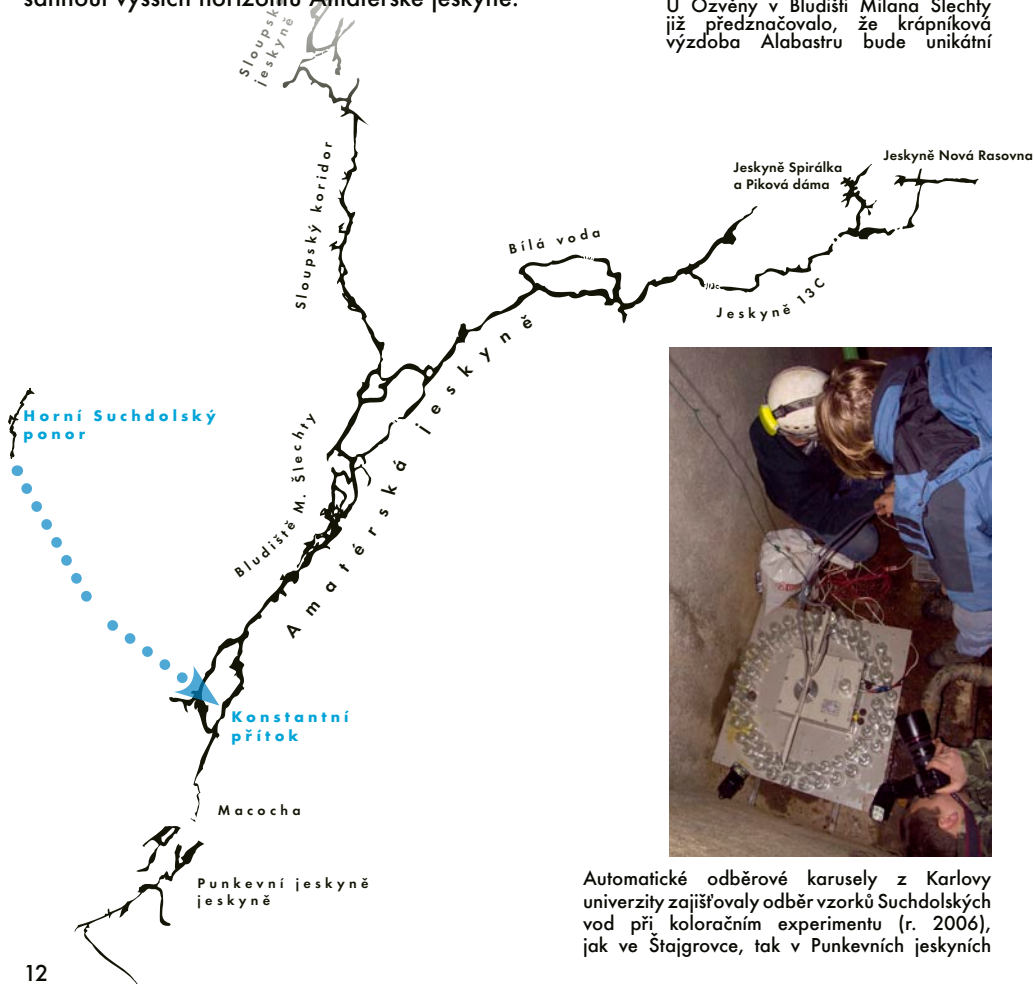

I. Propast v jeskyni 75 A - Horní Suchdolský ponor je na kontaktu křemenných pískovců a vápenců

AMATÉRSKÁ JESKYŇĚ

K zásadnímu zvratu ve výzkumu Amatérské jeskyně dochází na jaře 1993 po zrušení Geografického ústavu ČSAV, který jeskyni spravoval. Po 23 letech je jeskyně předána k výzkumu objevitelské Plánivské skupině, která sjednává s Topasem a dalšími skupinami dohodu o spolupráci. Náš výzkumný zájem se soustřeďuje na místa předpokládaných západních přítoků podzemní Punkvy, tedy v přímé návaznosti na problematiku odvodňování Suchdolské plošiny.

V prostoru jižní části Bludiště Milana Šlechty, ve Sloupském koridoru a ve Východní větvi, jsou prováděna hydrologická pozorování a pomocí teleskopického sloupu jsou prozkoumány a zaměřeny četné komíny, s cílem dosáhnout vyšších horizontů Amatérské jeskyně.

Horní zakončení komínu z domu U Ozyvěny v Bludišti Milana Šlechty již předznačovalo, že krápníková výzdoba Alabastru bude unikátní

Automatické odběrové karusely z Karlovy univerzity zajišťovaly odběr vzorků Suchdolských vod při koloračním experimentu (r. 2006), jak ve Štajgrovce, tak v Punkevních jeskyních

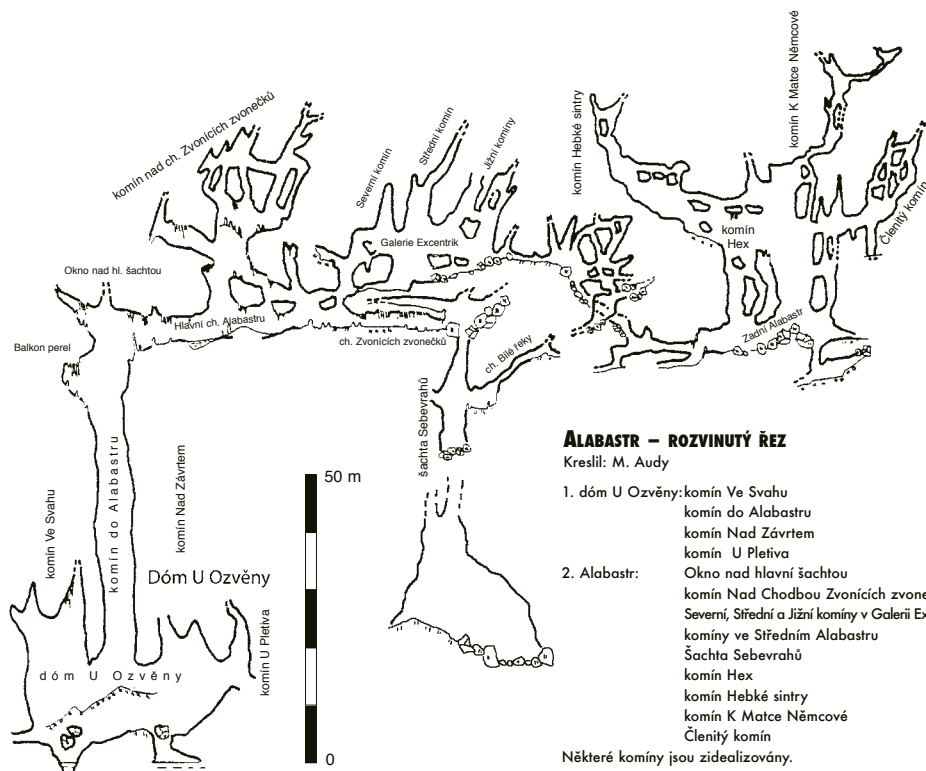
Ve Sloupské větvi je ve spolupráci s Pustožlebskou skupinou dosaženo většího horizontu pouze ve Sněžném komínu.

V roce 1994 je pak po systematickém průzkumu a zaměření jižní části Bludiště Milana Šlechty zdolán 45 m vysoký komín nad dómem U Ozvěny a objeveno rozsáhlé horní patro s krápníkovou výzdobou, nazvané Alabastr. Tento systém horizontálních chodeb se spleť komínů dosahuje délky přes 250 m. V těchto hydrologicky klidných částech Amatérské jeskyně byly nalezeny sekundární výplně v unikátních formách. Především heliktity v části Hex a jeskynní perly patří k nejlépe vyvinutým v České republice.

Výzkum komínů je ukončen v roce 1996, hydrologická pozorování a fotodokumentace této významné a rozsáhlé jeskyně probíhá do současnosti.

Heliktity v zadní části Alabastru – puklina Hex

DOKUMENTAČNÍ ČINNOST

Dokumentační činnost lze rozdělit do dvou samostatných kategorií. Do první se řadí práce a výsledky spojené přímo s průzkumem a objevy nových prostor a jsou uvedeny u výzkumné činnosti. Druhá představuje samostatné, tematicky ucelené projekty, popsané v následujícím textu.

REGISTRACE A PASPORTIZACE JESKYNNÍCH VCHODŮ MORAVSKÉHO KRASU

Jednotným způsobem bylo v terénu označeno a dokumentováno 1293 jeskynních vchodů u 1083 jeskyní delších 3 m. Pro každý vchod byla zpracována pasportizační karta s fotografií a dalšími identifikačními údaji. Činnost byla ukončena v roce 1977 po 6-ti letém úsilí jako podklad pro zpracování publikace „Přehled údajů o jeskyních Moravského krasu“, vydané Geografickým ústavem ČSAV.

MĚŘENÍ JESKYNÍ PUSTÉHO ŽLEBU

V návaznosti na registraci jeskynních vchodů bylo prováděno zaměřování všech jeskyní od kterých neexistovala seriózní mapa. Při této systematické činnosti, trvající 23 let, bylo zmapováno 442 jeskyní Pustého žlebu. Po jednotném zpracování a doplnění dostupných map od různých autorů, byl ve spolupráci s muzeem Blansko vydán v roce 1997 Atlas jeskyní Moravského krasu - díl Pustý žleb, který obsahuje jednotně zpracované mapy celkem 485 lokalit.

Jednou z hospodářských činností skupiny byla revize a čištění okapů na kostele sv. Tomáše v Brně.

Měření hlavního polygonu pomocí závěsného kompasu v jeskyni Němcova II.

VENKOVNÍ POLYGONOVÁ MĚŘENÍ

Zaměření vzájemné polohy jeskyní a vykreslení situační mapy dává názornou představu o genezi, souvislostech a možnostech dalších prolongací. Kromě situačních map zkoumaných oblastí, zpracoval TOPAS též mapy části Suchdolské planiny s Veselickým žlíbkem, oblast okolo jeskyně Průtokové a skupinu jeskyní U žida.

MĚŘENÍ BRNĚNSKÉHO PODZEMÍ

Tato poměrně rozsáhlá mimokrasová činnost prováděná v letech 1984 - 1992 pro potřeby brněnského magistrátu v rámci akce „Sanace brněnského podzemí“, spočívala v zaměření a zhotovení technických plánů sklepních a podzemních prostor v centru Brna.

FOTOGRAFICKÁ DOKUMENTACE

Fotografování povrchu i podzemí je rozsáhlou a samostatnou kapitolou v činnosti Topasu. Byla vypracována metodika osvětlování rozlehlých podzemních prostor pomocí pyrotechnické hořčičkové složky a řešeny další technické i tvůrčí problémy související s fotografováním v jeskyních. V edici Knihovny České speleologické společnosti byly v roce 1988 vydány skripta „Fotografování v podzemí“, která byla do dnešní doby již dvakrát vydána v reedici s ohledem na nové technické možnosti fotografie.

Skupina TOPAS též uspořádala několik kurzů fotografování, ukončených vždy praktickým cvičením v jeskyni.

První experimenty s osvětlováním jeskyní pomocí hořčičkové složky v jeskyni Kůlna. Krátce po této expozici byli Topasáci zatčeni policejní hlídkou z podezření příprav narušování mírové manifestace oslav 1. máje, který byl následující den. (rok 1978)

Fotografie vytvořené členy Topasu se uplatnily v nejrůznějších časopisech, knihách, brožurách i na plagátech. Z ucelených fotografických produktů je nutno se zmínit alespoň o 6-ti dílném diafonu pro krasovou expozici muzea Blansko, obrazové publikaci Moravský kras – čas a kámen a o elektronické publikaci Moravský kras 2004.

Jednou z málo známých oblastí fotodokumentace je registrace historických nápisů, při které bylo v jeskyních dokumentováno 23 nápisů provedených v minulosti významnými badateli.

Odborného semináře „Fotografování v podzemí“ se v roce 2004 zúčastnilo přes 40 fotografů

Z BADATELSKÉHO ŽIVOTA – TŘI VZPOMÍNKY PAMĚTNÍKŮ

Řada našich známých má o činnosti jeskyňářů (slovo speleolog má pro většinu nádech už téměř vědeckého pracovníka) představy, které jsou velmi krásné. Jeskyňáři, když už chtějí objevit nějakou jeskyni, zajdou někam ke skále – ti lepší mluví o vápencové – najdou si tam nějakou díru. V ní se odvalí několik menších kamenů a otevře se jim velká chodba plná krápníků. Nebo, že odvalí několik kamenů v poli – ti lepší znají i pojem závrt – a pod nohama se otevře propast, která vede do velkých krápníkových dómů a nejlépe až do bufetu u vchodu do Punkevek.

Bohužel čas takovýchto objevů je už dávnou minulostí, možná ani nikdy nebyl. Na historii objevování se ukazuje, že krásné představy jsou zpravidla jenom představami a realita je bohužel většinou jiná.

JAK SE OBJEVUJÍ JESKYNĚ ANEB VŽDYCKY SE TO NEPODAŘÍ

Kdysi, když naši potomci byli ještě jeskyňářským potěrem, se v blízkosti Suchdola pustili do objevování jeskyně v malém kameny zasypaném závrtku, kterému podle pamětníků říkali „Díra kamenová“. Když dětské síly docházely a začalo se ukazovat, že by to kamsi přece jenom mohlo vést, vložili se do toho tatíci a začali kameny vyklízet tak, aby to nakonec někoho nezavalilo. Potřebné úsilí ale přece jen bylo větší než dostupné lidské zdroje a do akce byl zapojen stroj. Pomocí bagru byl vstupní otvor nakonec odkryt a cesta do objevů se jevila v tak optimistických barvách, že vznikla sázka se spřátelenou skupinou Tartaros, která zkoumala jinou nadějnou lokalitu. Sázka byla o láhev rumu (litrovou, pamětníci to dosvědčí), kdo dříve udělá objev. Přes naděje a představou láhve vystupňované úsilí, které skutečně vedlo k průniku do prvních objevných prostor jsme se nakonec proti konkurenci o týden opozdili, což jsme zjistili až ve chvíli, kdy jsme se ještě špinaví jeli pochlubit s objevem. Rum byl ale s kamarády vypit přece jen společně, neboť šlo o skutečné kamarády a navíc bylo zrovna Silvestra.

I když objev vypadal nadějně, objevily se potíže. Chodbou je sice možno do dalšího pokračování vidět, ale nikoliv prolézt – je sice široká, ale velmi nízká a dno je skalní. Hubení potomci vyrostli (nebo byli na výzkum příliš mladí) a do hry vstoupily opět stroje. Z blízkého ovčína – proto také název „ponor U ovčína“ – byl přiveden el. proud kabelem, který kvůli potřebné délce nebylo možno sehnat jen tak snadno a pomocí elektrických sbíječek jsme se snažili vytvářet průřezný profil. Po druhé zničené sbíječce nadšení opadlo a nakonec byla lokalita předána lépe vybavené skupině Devon. I zde ale příroda odolala navzdory nasazení badatelů i těžké techniky, tedy kompresoru a profesionálních sbíječek. Po zalomení několika vrtacích hrotů byla akce ukončena a výzkum se omezil na občasná návštěvy a dumání, co dál.

Při jedné z návštěv (diskrétnost je dobrá, ale nechť pravda zvítězí alespoň tady) prolezli mladí Topasáci zase kousek navíc. Staršími jim bylo vysvětleno, že to se na teď už cizí lokalitě nedělá a výsledek – hbitě zpět a objevný otvor zase uvést do přibližně původního stavu. Tak jsme kamarádům umožnili si objev udělat sami a dobré vztahy nebyly narušeny.

Chodbou, kudy vede evidentní pokračování, je i dnes možno do hlubin vidět, ale nikoliv prolézt. Pokusy proniknout sice občas pokračují, ale další část jeskyně na své objevitele stále ještě čeká.

JAK SE VODÍ EXKURZE

Lokalita Vavřínecké paleopony často lákala zájemce, kteří chtěli, abychom jim ukázali před časem objevené prostory. V jedné z takových skupinek šel s námi také Tlustý Zdeněk, badatel ze spřátelené skupiny a na něj jsme si vymysleli speciální trasu. V jeskyni se vyskytuje „Infarktová úžina“ (to je jiná historie), kde se člověk musí protáhnout téměř svislou úžinou, samozřejmě směrem dolů a dostane se do další, pohodlnější části chodeb. Postupně jsme se tedy chlubili objevem, prolézali chodby i síňky a trasu směřovali na zmíněnou úžinu. Zdeňkovi se při pohledu dolů moc dolů nechtělo, ale někdo domácí stejně musel jít první, proklouzl jsem tedy a pod úžinou čekal, co bude.

A děly se věci. Osmělený Zdeněk spustil nohy do úžiny – byla bezpečně průlezná, to jsme věděli jistě - takže nejprve jsem u stropu mezi krápníky uviděl špinavé holínky, nato se objevily chlupaté nohy, pak chuchvalec shrnutých nohavic od montérek a pak postupně protéklo i pěkně vyasené břicho. Následovala shrnutá blůza od montérek, protože neměl kombinézu a šup – s pocitem netajeně úlevy vypadl i Zdeněk. Fotoaparát zrovna pohotově nebyl a filmování v jeskyních bylo tehdy v plenkách, proto není obrazový dokument, který by dnes jistě dostal ocenění v pořadech typu „Neváhej a toč“. Zbylo jen umazané břicho, spousta legrace s kamarády a ke cti hlavního hrdiny (jmenoval se samozřejmě jinak) budiž řečeno, že byl charakter a vzal to správně. Nechtěl nás utopit v Punkvě ani svrhnout ze skály do horoucích pekel. Jen litoval, že se na sebe nemohl dívat zezdola. Nechcete se někdo podívat do jeskyně? Kamery jsou dnes již dostupnější...

Činnost v Krasu ale není vždy jenom legrace. Mohou vzniknout situace, kdy je do maléru jenom kousíček a bez trochy štěstí by vzpomínky mohly být úplně jiné.

JAK SE TAKÉ MĚŘILY JESKYNĚ ANEB KONEC DOBRÝ...

V pravé žlebové stráni jsme našli správné číslo jeskyně, které sice bylo u paty stěny, vchod ale nikoliv. O výstup do stěny se pokusili postupně všichni, až došlo i na mne – a že taky nejsem nic moc. Okolo pasu lano a pomalu šikmo nahoru. Několik kroků po nejistých stupech, chyty na čestné slovo a kýžený vstup do vchodu na náladě nepřidal. Asi metr široká svislá puklina tak deset metrů dlouhá, ale bohužel tak strmá, že na hlinité zemi se dalo jen těžko udržet. A kolmo dolů, jak se běžně padá, byla hlubina alespoň deseti metrů. Je známo, že volně slézt po stěně na kterou člověk vyleze s nasazením všech sil se nedá, takže všechny nutné podmínky pro paniku byly splněny. Anděl strážný však v tu chvíli neměl dovolenou a tak záchrana začala tím, že pomocí lana byla přitažena měřičská brašna a v ní byla i vrtačka včetně šroubů na osazování nulových měřičských bodů. Rozepřený mezi stěnami pukliny jsem zavrtal ten nejdlejší šroub, pak už klidněji zaměřil polygon a nakonec (zavěšen asi poprvé v historii na nulovém bodu) jsem slanil - bez pomůcek, tedy s popáleným stehnem, ale přece jen díky bohu bezpečně dolů. Pak se vysvětlovalo, proč je nulový bod jeskyně umístěn na tak nevhodném místě.

Lze si jen přát, aby i budoucí vzpomínky členů skupiny měly vždy šťastný konec.

TŘI VZPOMÍNKY Z EXPEDIC

Nesháněj povolení tam, kde ho nechtějí vidět!
Když se někomu nechce pod zem, ať chodí klidně na houby.
I houbař je člen expedice.
Pokud už v oblasti někdo pracuje počítejte s rolí „maso“.
Jeskyně jsou i jinde, vlastně všude!

EVROPSKÁ ÉRA

Začalo to koncem 80. let. Družba s přáteli z klubu Paldin pomalu vychládala a zřejmě i tragická smrt Václava vedla k ochabnutí pravidelných výprav do Bulharska. V roce 1987 jsme společně se skupinou Suchý žleb vyjeli do jihoslovanského krasu, do pohoří Orjen tyčícím se nad řadou obrovských vyvěraček v Boce Kotorské. Trojice Kalis, Robin, Ořas byla v té době vzorem pro všechny dospívající jeskyňáře. Dobrodruhově dobíjející nehlubší podzemní mezy světa Jean Bernard s karbidkami vyrobenými ze sprejových bombiček laku na vlasy, na sedmičkách lodních lanech a člunech vlastní výroby. Tato trojka mi jakoby mimoděk předávala v Černé hoře zkušenosti, co že se to skrývá pod slůvkem expedice. O pár let později již pod hlavičkou Topasu začínáme sami organizovat „objevitelské výpravy do alpských vysokohorských krasů ...

K prasknutí napěchovaná škodovka nás přiváží do Salzburgu. Jsou dvě hodiny v noci a domníváme se, že místní jeskyňáři již nedočkavě očekávají spasení rakouské speleologie „draky“ z východu. Telefonuji z budky Waltrovi, se kterým jsem si prohodil ze dva dopisy. Z rozespalého hlasu se nám zdá, že jsme ho snad vzbudili.

Dává si s námi sraz až zítra odpoledne na horské chatě Hapisch. Ta stojí za nádhernou téměř dva kilometry vysokou vápencovou stěnou na vysokohorském platu pohoří Tennengebirge.

Odpoledne další den se skutečně potkáváme a v oblasti Sandkar trávíme nádherný týden. Šachty jsou stovky metrů hluboké a úplně všude. Délka jeskyní pod Sandkarem se počítá na kilometry.

O rok později Topas organizuje regulérní objevitelskou výpravu. Proviant posíláme nahoru vrtulníkem o několik týdnů dřív. Přibíráme posily od Pustožlebáků a Devoňáků a táboříme v Marhofhöhle, nedaleko

Nově objevená šachta v jeskyni Thorhöhle, Sandkar, Tennengebirge (Rakousko 1992)

rakouské speleochatky. Hned další den rozvšujeme rakouská lana do různých šachet v okolí. Po třech dnech objevitelská euforie graduje. Zato Rakušáci začínají mrčet. Pátý den zkoumáme lokalitu začínající dvěma paralelními šachtami. Nechce se nám vrtat spit, tak Tom slaňuje do jedné propasti a já do druhé, navázání na jednom laně. Po 10-ti metrech se zase setkáváme pod skalním mostem. „Já sem - ty tam“ nazýváme lokalitu a svištíme následující osmdesátkou do tmy. V hloubce 120m narážíme na malý sifon v úžině. Z transportáku a bláta děláme hráz a pomocí hrníčku do termosky je sifon za chvíli udolán.

Z úzké, vodou totálně vypucované šachty za úžinou, trčí nádherně vyperparované zkameněliny. Dvěšest metrů hluboko je další sifon. Vracíme se. Bude to další zavěšené lano, ale musíme se sem zítra vrátit. Možná překonáme i druhý sifon a musíme jeskyni hlavně zaměřit. Máme ještě chvíli čas, tak zatloukám spit nad poslední šachtou pro zítřejší bezpečnější sestup. Tom stojí na zaklíněném balvanu v meandru a hvízdá jakousi písničku, když najednou se blok pod jeho nohama zhoupne a ... zdá se,

že se nic nestalo. V dalším okamžiku ale Tomáš hlásí, že má vykloubené rameno.

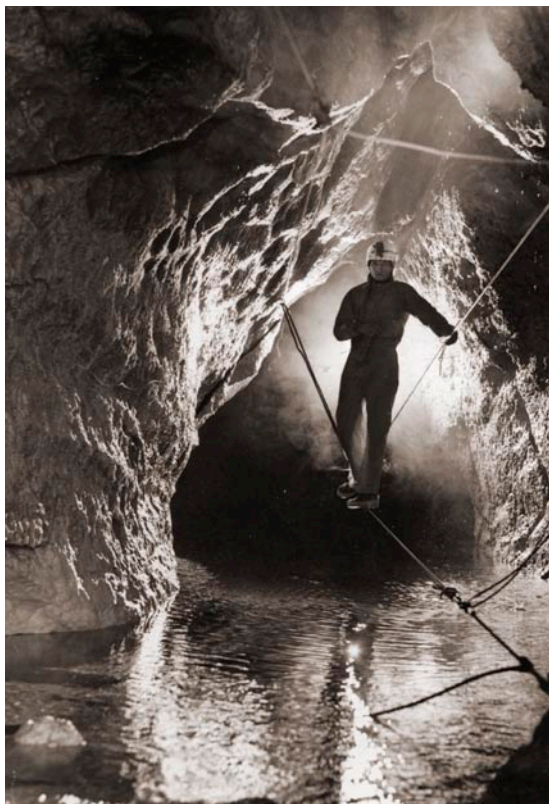
Před pár lety jsme byli spolu ve Slovenském krasu v propasti Brázda. Vak, který jsem měl přivázán na špagátu pod sebou zavadil o stěnu, uvolnil šutr a ten vyhodil Tomovi rameno poprvé. Od té doby s ním má stále problémy.

Ven bojujeme dvě hodiny. Pacient se uložil pohodlně mezi škrapy a já se mu snažím nohou za současného tahání za ruku a jeho řvaní bolestí, vrátit rameno do kloubní jamky. Nejde to a navíc začíná pršet. Odcházíme na rakouskou základnu a hlavně pro anestetikum značky rum. Zatímco se Tom prolévá rumem, snažíme se Rakušákům objasnit princip léčebných účinků.

Ve dveřích se za chvíli objevuje Zdenál a hned přikazuje Tomovi, aby se otočil na břicho. Účinek přichází okamžitě. „Budu blít“ oznamuje nám Tomáš a my ho ještě stíháme vyvést před chatku. Přidržíme ho za ruce, aby nám nespadol z poměrně vysoké kamenné zídky. Chatku jsme zachránili, ale boty s rakouskou precizností seřazené přede dveřmi již ne. Po dokončení úkonu Tomáš ohmatal rameno, za které jsme ho drželi ... a je to OK!

Když v dalších dnech naši místní kolegové navíc zjistili, že jsme jim sežrali půlku šrůtky uzeného, bylo jasné, že naše expedice předčasně končí.

Salzburgsko jsme ale opustili až po společné akci s Andrzejem Ciszewskim do jeskyně Lamprechtsofen, která se zakrátko po naší návštěvě stává nejhlubší jeskyní světa. Kdoví

Tomášova ruka na šátku signalizuje, že i při této akci padl litr rumu na nápravu jeho ramena. Jeskyně Lamprechtsofen, Leogangersteinberge (Rakousko 1994)

jestli za roční zákaz výzkumné činnosti Poláků na této lokalitě mohla jen závist z jejich úspěchů nebo vzpomínka na poblité boty a snědené uzené při přečtení jmen účastníků. Naše expedice se přesouvají do jiné části Rakouska, do pohoří Totesgebirge. Energický slovanomil Hans Putz nás uvádí do kolektivu místních jeskyňářů, se kterými pak léta vyrážíme na společné jeskyňářské letní tábory do nádherného prostředí modřínových a limbových hájů Bretsteinkogel. Někteří z nás se dokonce stali platnými členy rakouského Verein für Höhlenkunde in Obersteier a na Totesgebirge jezdí dodnes.

ASIJSKÁ ÉRA

V 90. letech se otevřel svět a při cestách mimo Evropu jsme začali narážet na opravdu panenské krasové oblasti. Zároveň nám ale docházelo, že uspořádat expedici do blízkého asijského pohoří Taurus je stejně obtížné a nákladné jako třeba do Mexika. Pokud jsme měli věnovat energii zorganizování velké výzkumné expedice, bylo třeba volit oblast opravdu unikátní. Po náhodném nalezení a krátkém průzkumu solné jeskyně na poušti Atacama v Chile v roce 1997 jsme koketovali s myšlenkou návratu. O půl roku později naši kolegové z Kladna objevili fantastické podzemní systémy v soli v jižním Íránu. O devět let později jsme byli pozváni k společné expedici Namak 2006, vedené Bruthansem a Filipim. Naším hlavním úkolem byla fotodokumentace nádherných solných stalaktitů a krystalů, ale nestoří slaných výprav nás rádi pouštěli i k exploračním činnostem.

Bombónek na dortu rozcumlaný řadou předchůdců se nalepil právě na topasáky. Po úmorném prokopání 10m slaných sedimentů se nám podařilo prolézt z jeskyně Velký ponor do jeskyně 3N a posunout tak tabulky nejdelsích solných jeskyní světa.

Jak jsme si mákli na Namaku

Střídáme se s Říšou ve čtvrt hodinových intervalech. Ležím na zádech a deset centimetrů od nosu mám strop sůlovce. Když jsme před pár dny dojeli do polopouští ostrova Kešm v Perském zálivu poslouchal jsem v noci podivné rány.

Solný peň je jako ledovec. Okolní horniny tlačí na hluboké solné ložisko. Sůl se díky své plasticitě tlačí ven deseti kilometrovým kmenem jako zubní pasta z tuby. Jen kartáček by musel mít průměr 15 km. Přesně tak je velký Namakdánský solný peň.

Tenhle megapařez trčící nad okolní poušť praská, teče a trhá se jako ledovec.

Vzduch v jeskyni je nesnesitelný. Pod overalem mám jen tričko a jsem zpocenej jak kůň. Sůl zalézá do odřenin z minulých dnů, které se zde vůbec nehojí. Solné jeskyně jsou krás-

né jen na fotkách! Na povrchu pálí slunce. Naštěstí! Kdyby bylo zataženo, byl by pobyt v těchto partiích hazardní. Na Kešmu pří pořádně jednou za pět let. Jeskyně se pak během pár minut zcela plní bahnotoky a vlastně probouzí do krátké krasové aktivity. Pro člověka uvnitř toto krátké období znamená smrt.

Střídání! Dalších 15 minut roztloukání solného sintru, pod kterým jsou těžitelné písky. Charakter chodby je podobný jako v našem Kamenném ponoru v Suchdole. Je to dokonale vodorovné. Nechce se mně hrabat, zkusím prolézt. Jde to, ale dře to! A dře to dlouho. Po 30-ti metrech můžu konečně otočit hlavu a nasadit přilbu. Richard neproleze ani za prase. Bude muset chudák kopat dál. Křičíme na sebe a sotva se slyšíme. Jestli bude charakter stejný i dál, nemá kopání význam. Ani za měsíc bychom se nedokopali.

Je přes 30 °C a po sto metrech plazení mám pocit, že se mám na to vykašlat. Před sebou slyším zurčet solanku

a zdroj zvuku si dávám jako cíl. Zalézám do solné kaluže jako krab. Voda je teplá jako ve vaně. Chodba dál je stále stejně nízká. Najednou si uvědomuji, že v naší výpravě je jen Zděňa, Brutus a já, kdo sem proleze. Musel bych sem jít ještě jednou! To nikdy! Sem už mě nikdo nedostane. Musím zjistit nějaké resume. Po sto metrech plazení se strop náhle zvedá. Jdu 20m po dvou a dál je chodba zase nízká. Tak na to už nemám. Stavím pülmetrového mužíka z organických naplavenin a vydávám se na úmornou cestu zpět.

O dva dny později, ve dvě hodiny v noci jsme v základním táboře přeпадeni! Ze spánku nás vytrhávají nesrozumitelné arabské výkřiky: „Babajebjededu djedajebebábů!“ Možná nás zastřelí nebo podřežou, napadá mě. O pár vteřin později mozek pracuje již racionálněji. Vylézáme ze stanu. Whisky propašovaná do prohibiční Persie v lékovce, za účelem zapítí očekávané Richardovy dcery je použita předčasně. Kluci našli mého mužíka ze strany jeskyně Tří naháčů. Jeskyně 3N s délkou 6580 m je nejdelší na světě. Klára se narodila až další den.

Expedice Namak 2006 Jeskyně 3N (Írán)

AMERICKÁ ÉRA

Tepui, Amazónie, Guayánská vysočina, jak exoticky znějí zkonvertovaná indiánská slůvka z Jižní Ameriky. Na začátku byl trochu dobrodružnější vandr, jehož program byste dnes, sotva po 5-ti letech, našli i v katalogu kdejaké cestovky. Dvacet metrů od turistického chodníku na druhé nejvyšší stolové hoře Guayánské vysočiny ve Venezuele jsme se Zolem Ághem prolezli prvních 400m Krystalových očí (Cueva Ojos de Cristal) v křemenných pískovcích.

V roce 2003 zorganizoval Marek Audy první čistě speleologickou expedici na Roraimu, při které bylo objeveno a zaměřeno téměř 4 km jeskyní. Dnes do křemencového vysoko-horského krasu Roraimy jezdí speleologové ze Slovenska, Británie, Španělska, Japonska, Francie i Venezuely. Jeskyně Ojos de Cristal se stala nejdelší jeskyní světa v křemenných pískovcích s diskutovanou délkou, jejíž hodnota je okolo 8 km. Aktivita topasáků se přesunula o sto kilometrů na západ na stolovou horu Chimantá, kde organizují multivědecké expedice společně se špičkovým venezuelským vědcem a odborníkem na tepui Charlesem Brewerem Caríasem.

Vedle objevování a dokumentace megamohutné Cueva Brewer, našli v letošním roce (2007) zcela novou obrovskou jeskyni - cueva La Araña (pavoučí)

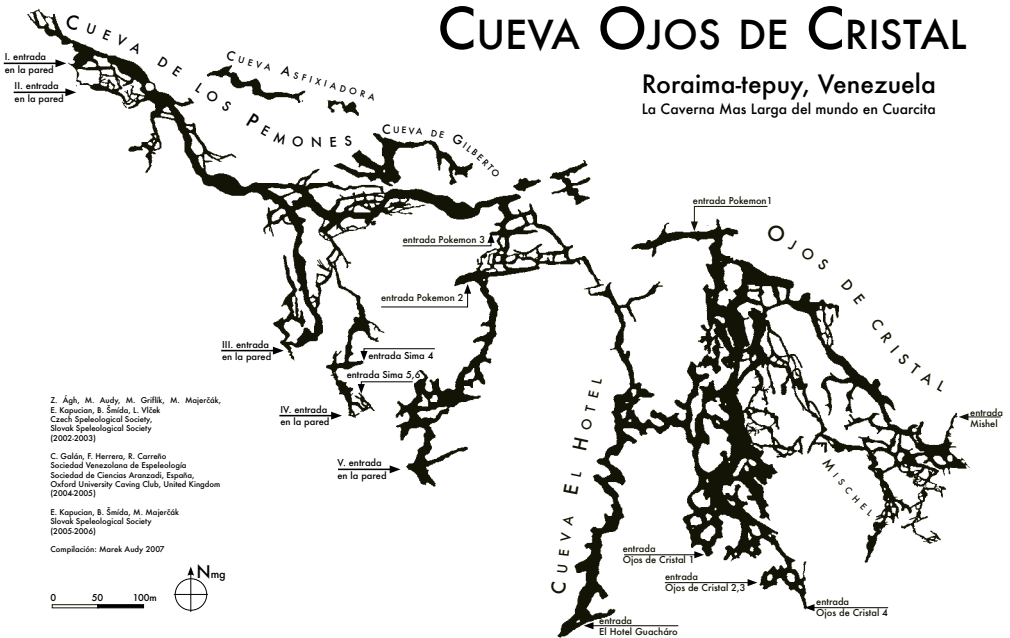
Ben už zase poskakuje lyžinami vrtulníku po vyschlé bažině, jakoby ji chtěl upěchovat. Řeka Yunek pod stolovou horou byla zcela bez vody. Také jsme neviděli letos žádné vodopády řítící se ze stometrových stěn. Přetížený vrtulník by se ale mohl zabořit do bláta a havarovat, podobně jako letadlo Jimi Angela před půl stoletím na sousedním Auyán tepuy. Při pohledu na vyschlou náhorní plošinu jsme dali na poslední chvíli pokyn pilotovi, aby nás vysadil blíž k řece, kterou jsme s Říšou před dvěma lety nazvali jednoduše Západní. K Sima Norte a ke vchodu do předpokládaných jeskyní to bude dál než jsme plánovali, ale bez tekoucí vody se neobejdeme. Statická bažinatá jezírka jsou již plná tropického života. Pít tuto vodu by byl hazard se zdravím.

Najít plácek pro bivak není snadné. Velmi dobře se nám vybavují průtrže, které jsme v předchozích letech na Chimantě zažili. Hromadu batohů odnášíme dál od improvi-

CUEVA OJOS DE CRISTAL

Roraima-tepuy, Venezuela

La Caverna Mas Larga del mundo en Cuarcita

Z. Ágh, M. Ausy, M. Gráll, M. Majerčík,
E. Kapucian, B. Šmída, L. Víták
Czech Speleological Society,
Slovak Speleological Society
(2002-2003)

C. Galán, F. Herrera, R. Carreño
Sociedad Venezolana de Espeleología
Sociedad de Ciencias Avanzadas, España,
Oxford University Caving Club, United Kingdom
(2004-2005)

E. Kapucian, B. Šmída, M. Majerčík
Slovak Speleological Society
(2005-2006)

Compilación: Marek Ausy 2007

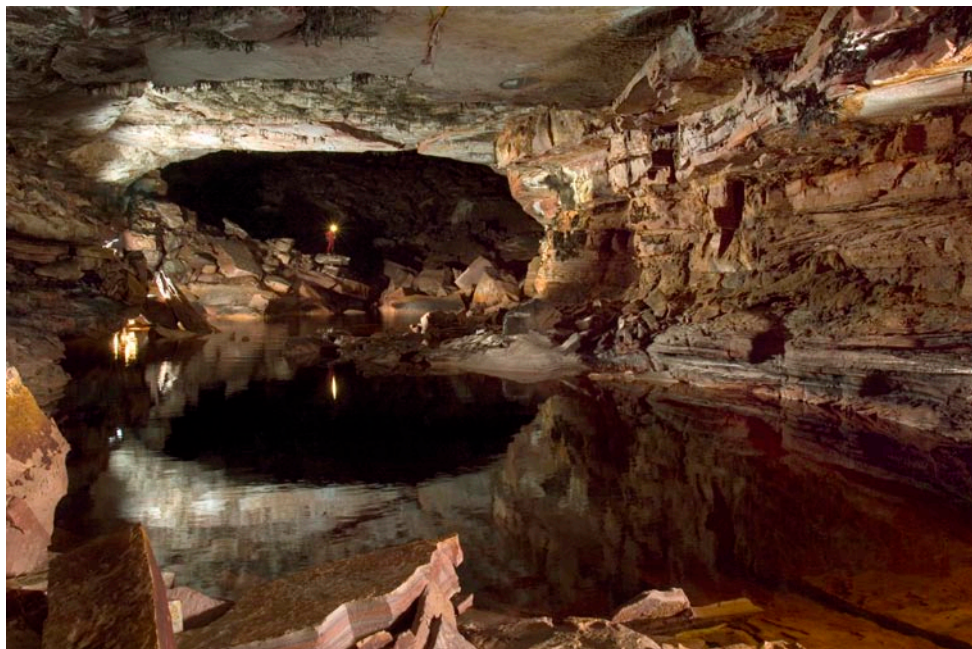
zovaného heliportu a přikrýváme ji velkou stanovou plachtou, kterou máme letos připravenou pro stavbu táborové kuchyně. Podle GPS se vzápětí vydáváme přímo k obrovské propasti Sima Norte na severní části tepui. Zelený bod na displeji neomylně ukazuje naši pozici na leteckém snímku, takže již za chvíli hledíme na dno porostlé džunglí sto metrů hluboko pod námi.

Přeskakujeme a přelézáme několik trhlin směrem na západ a za pár desítek minut koukáme na velký portál Cueva Cortina. Charles si vchodu všiml předloni, kdy nás zanechal na plošině a sám s pilotem se vracel domů. Udělal tehdy pár fotek, ale problémem bylo, že na jeho kartě bylo zaznamenáno již desítky podobných zajímavých lokalit. Za dva roky jsme ale tuto rovnicí o mnoha neznámých úspěšně vyřešili. Dnes jdeme na jisto.

Nedaří se nám odhadnout ani výšku skalní stěny, kterou bude třeba slanit, ani jsme nenašli zdroj tekoucí vody. Nezbyvá než se vrátit na místo přistání vrtulníku a rozbít tábor tam. Pokud se ale ukáže, že za nadějně vyhlížejším portálem je skutečně jeskyně, budeme muset naše stany stejně přiblížit.

Ráno balíme 280m lan a v nezvykle slunečném dni vyrážíme na útes nad Cueva Cortina. Kotvení lana realizujeme poněkud nezvykle. V předchozích letech jsme řešili problémy s vrtáním díry a také vydrolováním pískovce. Díru vrtáme údery kladiva na vidiový vrták upnutý ve speciální hlavice. Samosvorný šroub průměru 8mm fixujeme navíc levným rychletuhnoucím epoxidem UHU. Existuje sice speciální lepidlo na horolezecké kotvení, ale díky jeho přehnané ceně jsme ho v žádném obchodě na poslední chvíli před odjezdem nesehnali. Bylo pouze na objednávku. Hloubka slanění není tolik, kolik jsme předpokládali a stačí nám jen 180m lana. Dole a na krátkém mezizoschodí se musíme prosekat mačetou hustým porostem brochínií a bonétii. Ani sestup kolkým vzdušným stupněm není jednoduchý. Lanem si strháváme na hlavu vějíře stegolepisů s černým mokřým bahnem. Špinaví a mokří přistáváme do pralesa.

Ještě než se nám daří probít suť a tropickou vegetací k portálu Cortiny, zastavuje nás silný ledový průvan vířící hustá dusivá oblaka prachu z lišejníků. Boříme se do něj chvílemi až po kolena. Vybalujeme čelovky a prachem mezi skalními bloky sestupujeme do černé

Gigantický profil chodeb Cueva Brewer Expedice Tepui 2004 (Venezuela)

hlubiny pod námi, odkud ten silný vítr vane. Odněkud ze tmy se ozývá šumění potoka, které ještě umocňuje naši touhu po poznání neznámé jeskyně. Chodba je mohutná, šířka dosahuje 30 m a s ledkovými čelovkami stěží sledujeme hlavní směr. Po kilometru, pod ohromnou puklinou vedoucí až na povrch, otáčíme k východu.

Ráno stěhujeme tábor nad ústí propasti. Odpoledne už zase slézáme dolů, fotíme a zkoumáme jinou větev jeskyně. Další dny vše zaměřujeme a fotografujeme. Nádherný je freatický kanál s fantastickými křemencovými sloupky, hrnci i malým vodním tokem. Předpokládáme, že s měřením skončíme na dně široké pukliny - griety, kterou jsme našli v Aranas s Ríšou hned první den. Je to zřejmě konec jeskyně. Voda asi vtéká grietou a la Araña ji odvádí na druhou stranu útesu.

Je již pozdě v noci a spíše z povinnosti vylézám ještě po ohromných balvanech nahoru pod ústí propasti, kam chceme dát koncový bod. Za puklinou, přesně naproti směru, ze kterého jsme přišli, ale tkví černý portál! Araña pokračuje dál!

Za chvíli již kráčíme chodbou, která se značně liší od dolního fosilního tunelu. Po skalnatém dně protéká solidní říčka a podle čerstvého růžového písečku je jasné, že při přívalemých deštích se zde tvoří dlouhá a hluboká jezera jako v Brewerce. Nevadí nám ani tak že je noc, ale spíše, že nám dochází křídlo i baterie. Radko má navíc potíže s kolenem a proto se začíná pomalu vracet. Měříme rychle dál, ale za chvíli nás zastavuje hluboké jezero rozlité přes celý profil chodby.

Nahoře v táboře při přípravě večere diskutujeme co dál. Zbývá nám již jen jediný poslední den. Dnešek jsme dost natáhli a jsme unavení. Usínám a ve snech se mi zjevuje mohutný neznámý černý tunel.

Ráno je rozhodnuto! Budeme zaměřovat do dvou do odpoledne a pokud nedojdeme na konec, půjdeme se podívat ještě dvě hodiny dopředu. Pak, chtě nechtě, musíme ven. Fotografické vybavení necháme pro jistotu na povrchu, abychom se nezdržovali.

„Nepřevážem lano?“ Ptá se Richard před sestupem. Dře nám od začátku expedice 10 m pod vrcholem o oblou poličku. Abychom ho nepoškodili, zvykli jsme si ho vždy před slaňováním o metr posunout. Dnes není ale čas a vlastně ani důvod. Kontrolujeme oplet a je zatím v pořádku.

U jezera, kde jsme včera skončili, chvíli odpočíváme, pak zouváme gumáky a brodíme jemným pískem. Voda je studená, ale sotva po kolena. Za jezerem říčka pomalu meandruje nádhernými jezírky se svou charakteristickou barvou silného čaje. Chodba je daleko čistší, dno je bez sutě a levý bok je podepřen velkým množstvím metrových růžových sloupků ve tvaru přesýpacích hodin. Ještě, že jsme nevzali foťák! Ani na kochání nemáme moc čas. „Střílíme“ laserem body na vzdálenost až 40 m a rychlost našeho postupu by se dala nazvat měříčským úprkem.

Náhle se ocitáme ve vysoké prostoře. Vzadu, kde se strop již snižuje na výšku 8 m, je podepřen mohutným sloupem s kruhovým odštěpem ve tvaru obrovského oka. Kyklopovo oko!

Za Kyklopovým dómem nacházíme spoustu zajímavých sekundárních výplní, podobných jak je známe z Brewerky. Velikostí excelují muňekos. Skoro půl metru vysoké bílé kamenné sloupky mají černou čepičku. Již víme, že to jsou živé organizmy, staré možná miliardu let.

Čas, čas, čas! Vracíme se.

Venku je ještě světlo. Na zarostlé polici na mně Richard počkal, aby mi pomohl vytáhnout spodní lano. Společně přicházíme k poslednímu třicetimetrovému stupni. Čekám teď než Ríša vyleze nahoru. Kochám se pohledem na dvě modré ary, které se pravidelně každý večer vrací do svého hnízda někde nad jeskyní La Araña. Od této chvíle jsme vlastně i my započali návrat k domovu.

Prásk! Výkřik! Pád!

Směji se jako blázen, ale až ve chvíli, když vidím, že klející Richard visí stále na laně jen o pár metrů níž. Jemu ale není do smíchu. „Urvalo se to!“ Huláká na mě. Když ho vidím s nohama až u brady, dochází mi teprve vážnost situace.

Křemence v kombinaci s větrem, který dnes foukal docela hodně, zapůsobil na naše lano destruktivně. Oplet se předřel o skalní bříško. Teď Richard visí jen na vnitřní duši. Pokračovat ve výstupu, by byla již hra se smrtí. Zachraňuje nás Radko, který již netrpělivě očekával náš návrat. Naštěstí jsme měli v táboře ještě jedno lano, po kterém za pár minut vylézáme bezpečně nahoru. Cueva La Araña je zatím dlouhá 2,6 km.

A ještě něco na závěr

Po první speleologické výpravě na Roraimu jsme byli ostře napadeni vlivným venezuelským jeskyňářem na mezinárodních speleologických kongresech UIS ve Vietnamu a v Řecku.

Důvodem bylo nařčení z porušení etického kodexu. Až letošní kongres v Dominikánské republice oficiálně vyvrátil většinu obvinění, které byly vyřčeny v duchu „Gringos z ČSS objevitelsky rabují venezuelské jeskyně“. Topas má dnes absolutní podporu Venezuelské ambasády i řady přátel mezi caracaskými jeskyňáři a vědci. Přesto biro UIS (nejvyšší úřední složka mezinárodní speleologické unie) vydala oficiální prohlášení a doporučení pro příště: „Pokud se nám nedaří navázat kontakt s lokálními speleology, máme jet na poznávací výpravu a nikoliv na expedici. Jenže deklarování velké expedice dopředu před úřady, médii, sponzory a mecenáši je vždy nákladné a také nebezpečné. Snadno se totiž může stát, že nikam neodjedete. Ani v super excelentní oblasti výprava nemusí nic neobjevit.“

Je lepší odjet na vandr a vrátit se z expedice, než odjet na expedici a vrátit se jako blbec.

EXKURZE A EXPEDICE

Exkurze a expedice obohacují TOPAS o nové poznatky a zkušenosti, které jsou pak využívány při činnosti v Moravském krasu. Akce byly organizovány v součinnosti s domácími nebo zahraničními jeskyňářskými kluby, případně byli naši členové spoluúčastníky akcí přátelenných klubů. Různorodá byla náplň akcí i počet účastníků. Uveden je proto jen odděleně chronologický přehled významnějších zahraničních a domácích akcí mimo Moravský kras.

Pohoštění ovčím jogurtem na Rile. Podle sdělení stařenky na fotografii si jakýsi doktor ze Sofie zlámal na hřebenu nohy. Poté co se týden cpal tímto jogurtem odešel sám bez pomoci domů. I na některé z nás měla tato poživatina blahodárné účinky. Tito šťastlivci potom běhali o poznání rychleji. (Bulharsko 1985)

DOMÁCÍ AKCE

- 1977 - Slovenský kras, Silická planina.
- 1978 - Kurdějov, průzkum historického podzemí kostela. Orlické hory, pevnost Bouda, Kralický Sněžník. Slovenský kras, Silická planina.
- 1980 - Slovenský ráj (Stratenská j.) společně s bulharským klubem Paldin Plovdiv. Zbýšov, exkurze do uhelného dolu. Tišnovský kras, Králova jeskyně.
- 1981 - Český kras, setkání speleologů.
- 1982 - Východní Čechy, pevnost Josefov, skalní města Broumovské stěny a Ostaš.
- 1983 - Malé Karpaty, Borinský kras.
- 1984 - Klatovy, seminář historické podzemí. Malé Karpaty, setkání jeskyňářů v Borinském krasu. Severní Morava, Sovinec jeskyně a historické podzemí
- 1985 - Plzeňské podzemí, kaolinový důl v Nevřeni
- 1986 - Malá Fatra, vysokohorský kras.
- 1988 - Slovenský kras. Východní Čechy, jeskyně a doly na křemičitý písek v Poniklé
- 1990 - Čachtický kras. Slovenský kras. Belanské Tatry.
- 1992 - Severní Morava a Slezsko, břidličné doly a zlaté doly.
- 1993 - Národní park Podyjí, Ledovcové sluje.
- 2006 - Rychlebské hory a Jeseníky.

ZAHRA NIČNÍ AKCE

- 1978 - Maďarsko, oblast navazující na Slovenský kras (jes. Baradla , Meteorbarlang), okolí Miškolce. Polsko, oblast Kralického Sněžníku (jes. Medvědí).
- 1979 - Bulharsko, Mezinárodní ženská expedice Jagodina 79. Bulharsko, družební setkání s klubem Paldin Plovdiv v Rodopech. Polsko, účast na oslavě 25. let Spel. klubu Varšava. Polsko, Vysoké Tatry, exkurze do jeskyní Czarna, Zimna a Mylna.
- 1980 - Polsko, exkurze do Krakovsko-Čenstochovské Jury.
- 1981 - Bulharsko, exkurze s klubem Paldin Plovdiv do jeskyní na Staré Planině a v Rodopech.
- 1982 - Německo, exkurze do jeskyní v pohoří Harz.
- 1983 - Jugoslávie, seznámení s krasem Velebitu, Durmitoru a Popova polje.
- 1984 - Bulharsko, exkurze do střední části Staré Planiny, Devetaško plato, pobřežní kras u Tjulenova, Polsko, účast na oslavě 30. let Spel. klubu Varšava ve Vysokých Tatrách.
- 1985 - Bulharsko, návštěva centrálního spel. archivu v Sofii, vysokohorský kras Pirinu. SSSR, účast na expedici VŠZ Brno do Ťan-Šanu.
- 1986 - Bulharsko, exkurze do jeskyně Duchlata a propastí Vračanské planiny v součinnosti s kluby Paldin Plovdiv a Akademik Sofia.
- 1987 - Jugoslávie - Černá Hora, Expedice Orjen 87' objev 220 m hluboké propasti Pema v součinnosti s klubem Suchý žleb, návrat přes Dubrovník, Bari, Neapol, Řím a Florencii. Rumunsko, exkurze do krasové oblasti Padiš v pohoří Bihor.

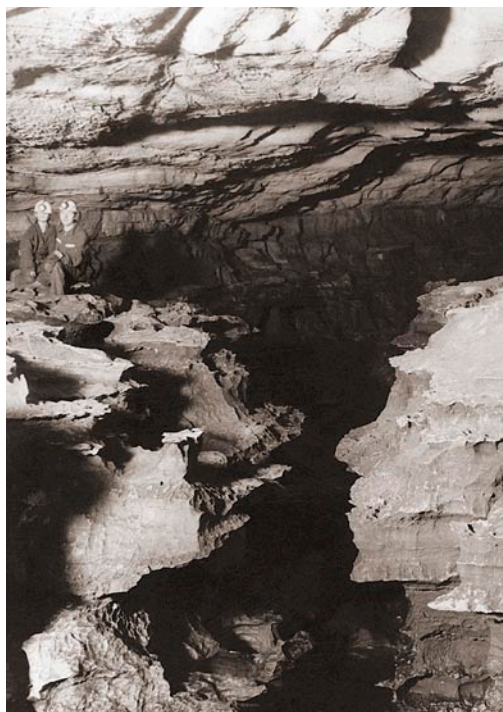
Vračanská planina (Bulharsko 1986)

Pečení beranů na Dobrostanu, Rodopi (Bulharsko 1984)

- 1988 - Rakousko, Švýcarsko, studijní cesta v součinnosti se spel. kluby Vídeň a Bern.
Rumunsko, exkurze do jižních Karpat, pohoří Fagaraš, Paring a Sebeš.
- 1989 - Jugoslávie - Černá Hora, Expedice Orien 88'
doplňená o seznámení s krasovými oblastmi
Řecká, Turečka a Bulharska v součinnosti s klubem Suchý žleb.
- 1990 - Jugoslávie - Černá Hora, exkurze do pohoří Durmitor a Orien.
Maďarsko, exkurze do termálních jeskyní v Budapešti
ve spolupráci s maďarskými jeskyňáři.
Itálie, Dolomity.
- 1991 - Maďarsko, exkurze do jeskyní Bukových hor v součinnosti se spel. klubem Budapest.
- 1992 - Polsko, Vysoké Tatry, podzemní tábor a výzkum v jeskyni Mentušia.
Rakousko, exkurze do vysokohorského krasu v pohoří Tennengebirge.
- 1993 - Rakousko, Expedice Tennengebirge 93' ve spolupráci s rakouskými speleology.
- 1995 - Slovensko, exkurze do starých zlatých dolů v Hodruši.
- 1996 - Rakousko, Mezinárodní expedice Totesgebirge 96'
- 1997 - Rakousko, Mezinárodní expedice Totesgebirge 97'
- 1998 - Rakousko, Mezinárodní expedice Totesgebirge 98',
objev 0,5 km dlouhé jeskyně Parohloch.
Chorvatsko, Velebit, fotodokumentace propasti Slovakia ,
spolupráce se slovenskými kolegy.
- 1999 - Rakousko, pohoří Totesgebirge, pokračování výzkumů.
Chorvatsko, Expedice Velebit 99',
fotodokumentace propastí, spolupráce se Slováky.

- 1999 Slovensko, exkurze do Strážovských vrchů ve spolupráci se spel. klubem Strážovské vrchy.
- 2000 - Rakousko, pohoří Totesgebirge, pokračování výzkumů, zaměření jeskyně Korálové.
- 2001 - Chorvatsko, Expedice Velebit 01', spolupráce se Slováký.
- 2002 - Kosovo, fotodokumentace jeskyně Velká Klisura, spolupráce se slovenskými kolegy.
Slovinsko, exkurze do jeskyní Postojná, Skocianská, Vilenica, Divaška a dalších.
- 2003 - Venezuela, Česko-Slovenská expedice do Guyanské vysočiny, na stolové hoře Roraima objevena 2,4 km dlouhá křemencová jeskyně Krystalové oči.
- 2004 - Venezuela, průzkum a dokumentace největší kvarcitové jeskyně světa Cueva Charles Brewer v masivu stolové hory Chimantá, akce na základě pozvání venezuelského vědce Ch. Brewera.
- 2005 - Venezuela, pokračování průzkumu Cueva Charles Brewer
Bosna rep. Srpska, navázání kontaktů s jeskyňáři klubu Speleolško Društvo Ponir Banja Luka, exkurze do jeskyně Ljubačevo.
Černá Hora, Expedice Dalovica 05' v součinnosti s klubem Pustý žleb.
Polsko, exkurze do oblasti Kralického Sněžníku, jes. Medvědí, uranový důl, zlatý důl.
- 2006 - Irán, Expedice Namak 06', fotodokumentace a prolougace jes. Tři naháčů na délku 6,5 km čímž se stala nejdelší solnou jeskyní světa, akce proběhla v součinnosti s pražskými geology.
Bosna rep. Srpska , Mezinárodní speleocamp na planině Manjača (organizovalo Speleolško Društvo Ponir Banja Luka)
Černá Hora, Expedice Medůza 06' v součinnost s klubem Pustý žleb.
- 2007 - Venezuela, Expedice Tepui 07' objev nové jeskyně La Araña (Pavoučí) v křemencovém masivu stolové hory Chimantá. Dosaženo délky 2,8 km.
Černá Hora, Expedice Medůza 07' v součinnosti s klubem Pustý žleb

Jeskyně Temnata Dupka(Bulharsko 1984)

BIBLIOGRAFIE

- Audy, I.: Dobrostanský kras. Speleofórum 1982 (I): 18-19.
- Audy, I.: Bulharsko ,84. Speleofórum 1985 (IV): 31-32.
- Audy, I.- Hypr, D.: Překvapivé speleologické objevy na Suchdolsku. Regionální sborník okresu Blansko, 1986: 92-96.
- Audy, I.: Speleologické výzkumy Suchdolského ponorného potoka. Sborník Okresního muzea Blansko 1990: 63-66.
- Audy, I.: Bulharsko ,85. Speleofórum 1986 (V): 47-48.
- Audy, I.: Duchlata ,86. Speleofórum 1987 (VI): 44-45.
- Audy, I.: Fotografování v podzemí. Knihovna ČSS svazek 7: 15 stran. Praha 1988.
- Audy, I. - Audy, M.: Fotografování v podzemí. Knihovna ČSS svazek 34: 19 stran. Praha 1998.
- Audy, I.: Jeskyně Pytlíková. Speleofórum 1993 (XII): 19.
- Audy, I.: Za tajemstvím jedné žlebové stráně. Speleofórum 2003 (XXII): 7.
- Audy, I. - Audy, M. - Vitouchová-Fantová, B. 1997: Atlas jeskyní Moravského krasu, díl I.- Pustý žleb, 328 stran.; Blansko
- Audy, M.- Audy, I.: Suchdolské Mystérium. Speleofórum 2004 (XXIII): 2-4.
- Audy, M.: Hydrologie soutoku Sloupského potoku a Bílé vody v Nové Amatérské jeskyni. Speleofórum 1993 (XIII): 12-15.
- Audy, M.: Průzkum komínů v Nové Amatérské jeskyni. Speleofórum 1994 (XII): 17-20.
- Audy, M.: Tennengebirge ,93. Speleofórum 1993 (XII): 45-46.
- Audy, M.: Tennengebirge ,93. Speleofórum 1994 (XIII): 74-75.
- Audy, M.: Dva roky práce amatérů v Amatérce. Spravodaj SSS 2/1 1995 (XXVI): 7-9.
- Audy, M.: Unikátní horní patro v Nové Amatérské jeskyni. Speleofórum 1995 (XXIII): 9.
- Audy, M.: Lezení komínů ve Východní větvi - Nová Amatérská jeskyně. Speleofórum 1996 (XV): 8.
- Audy, M.: Totes Gebirge-Brettstein. Speleofórum 1999 (XVIII): 53.
- Audy, M.- Šmída, B.: Krystalové oči (československá výprava do křemencového krasu venezuelské Guayany) Speleofórum 2003 (XXII): 60-63.
- Audy, M.: Fotografování v jeskyních digitálním fotoaparátem Speleofórum 2002 (XXI): 75-76.
- Audy, M.: Křemencový kras venezuelské Guyany. Přírodovědecký časopis Vesmír 5/2003 (82): 263-265.
- Audy, M.- Šmída, B.: Jeskyně Charles Brewer. Přírodovědecký časopis Vesmír 1/2005 (84): 20-29.
- Audy, M.- Šmída, B.: Největší kvarcitová jeskyně světa Cueva Charles Brewer Speleofórum 2005 (XXIV): 58-61.
- Audy, M.- Šmída, B.: Tepui 2005-4. expedice objevů největších kvarcitových jeskyní světa. Speleofórum 2006 (XXV): 25-28.
- Balák, I.: Zpráva o barvení Suchdolského ponoru. Speleofórum 1993 (XII): 61-62.
- Kacetl, V.: Moravský kras odkrývá své tajemství. Deník Rovnost 1980 č.31 (95).

- Musil, R. (Ed.,1993): Moravský kras - labyrint poznání.
 GEOprogram: 1-336. Adamov.
- Šmída, B. - Audy, M. - Vlček, L.: Expedícia Roraima 2003 Venezuela - Jaskyňa Kryštálové oči., Spravodaj SSS 2/2003 (XXXIV): 190 stran.
- Šmída, B.- Brewer-Carias, Ch. - Audy, M.: Spoleoexpedície do masívu Chimantá 2004 Venezuela - Cueva Charles Brewer - Nejväčšia kvarcitová jaskyňa sveta. Spravodaj SSS 3/2005 (XXXVI): 178 stran.
- Šmída, B. - Audy, M.: Velebit 2004 - nová priepasť Siréna (-281m), Speleofórum 2004 (XXIII): 52.
- Zelinka, J.: Speleocamp Manjača 2006 (Bosna).
 Speleofórum 2007 (XXVI): 64-66.

SEZNAM VŠECH ČLENŮ ČSS ZO 6-17 TOPAS

Bývalí členové

Brünler František
 Brünlerová Eva
 Brünlerová Dana
 Daněk Josef Ing.
 Gyacintov Pavel MUDr.
 Fantová Blanka
 Hason Josef
 Holý Milan Ing.
 Holá Emilie Ing.
 Kacetlová Jarmila
 Kameník Bohumil
 Krátký Václav Ing.
 Krátká Dagmar
 Kovanič Petr JUDr.
 Kovaničová Alexandra
 Michálek Libor
 Nováček Miroslav Ing.
 Obrátil Jiří
 Peřina Radek Ing.
 Rybář Petr RNDr.
 Rybář Jan
 Svoboda Marcel
 Svoboda Robin
 Tuček Ivo Ing.
 Vodičková Dagmar
 Vrba Miroslav RNDr.
 Vrbová Miroslava RNDr.
 Zúbek Vladimír
 Zúbková Miluše RNDr.

Aktivní členové k 8.11.2007

Audy Igor Ing.
 Audy Marek Ing.
 Audyová Jiřina
 Bouda Richard
 Jelínková Irena
 Kacel Václav Ing.
 Kakáč Zdeněk Ing.
 Kočvara Karel
 Krátký Pavel Ing.
 Láník Libor
 Slavík Jiří st. Ing.
 Slavík Jiří ml.
 Svoboda Marcel
 Svoboda Tomáš
 Tioka Tomáš Ing.
 Vidlák Stanislav
 Vodička Jiří RNDr.
 Zelinka Jaroslav Ing.

